

- 4 Tycho Braheminnena på Ven
- 20 Ett ateljéliv i ljus och mörker
- 26 Pater Noster på plats efter fem års renovering

Kulturvärden utges av Statens fastighetsverk med fyra nummer om året

Postadress Box 2263, 103 16 Stockholm
Gatuadress Järntorget 84
Telefon 08-696 70 00
Telefax 08-696 70 01
E-post kulturvarlden@sfv.se
www.sfv.se
ISSN 1104-845X

Ansvarig utgivare och redaktör
Hans Landberg

Artikelförfattarna svarar för artiklarnas innehåll. Endast artiklar signerade sfv samt s. 3 uttrycker myndighetens åsikt.

Medverkande i detta nummer
Marie Louise Aarøe, Catrine Arvidsson, Anders Bodin, Bo Jonsson, Hans Landberg, Elisabet Lorenz-Werner, Monica Strandell.

Foto/illustrationer
Bosse Ahlenius 18b; Nina Broberg 2a, 3; Anna Eriksson 39b; Thomas Fahlander 4, 11a, 15b; T. F. Han 12, 13a, 17; Maria Hilltorp 38c; Janne Jönsson 7a, 9, 10, 11b; Bert Leandersson 26, 28a, 29, 30, 31; Åke E:son Lindman 2d, 13b, 16, 32, 34, 35, 36, 37, 40; Agneta Ljungberg 2b; Elisabet Lorenz-Werner 33; Jan Naumburg 38d, 38b; Thomas Quiggie 18a; SFV 27; Karl-Johan Smedman 28b; Monica Strandell 2c, 20, 21, 22, 23, 24; Kristian Thöldte 15a; Wikerstål Arkitekter AB 38a.

Omslag
Fyren Pater Noster lyfts iland på Hamneskär.
Foto: Bert Leandersson.

Produktion Statens fastighetsverk
Layout och typografi Marie Glase
Tryckeri Trydells, Laholm
Prenumeration Se sista sidan!

www.kulturvarlden.se

Utges av Statens fastghetsverk

I år är det 310 år sedan Nicodemus Tessin av kungen utnämndes till överintendent över «alla våra slott, hus, trädgårdar och byggnader». Vi tar det som utgångspunkt för att i det här numret av tidningen berätta lite om vägen som lett från den första överintendenten fram till Statens fastighetsverk. Visserligen inrättades Statens fastighetsverk så sent som 1993 men det finns en obruten tradition och ett arv som sträcker sig tillbaka genom århundradena via Byggnadsstyrelsen och Överintendentsämbetet ända till Vasakungarnas byggnadsprogram. Formgivaren Göran Prage har tittat på bakgrunden till Statens fastighetsverks monogram – sfv – och hur man tydligt kan spåra dess rötter bakåt i tiden. Här kan man verkligen tala om en obruten tradition, även om det är en tradition i utveckling.

Traditioner förändras alltid över tiden. Man kan säga att ständigt förändring är en av våra äldsta traditioner. Inget är statiskt och då vi talar om tradition betyder det att vi talar om något som förändras. När vi presenterar Statens fastighetsverk på engelska använder vi uttrycket 'tradition is change' – tradition är förändring. Jag har mött människor som reagerat över det och sett det som en kontradiktion, men om man tänker efter lite så inser man att uttrycket är helt riktigt. Förändring är tradition – tradition är förändring. Utan den gamla goda traditionen att allt utvecklas och förändras skulle vi nog fortfarande bo i grottor och äta rått kött. Låt oss därför vara glada att vi har som tradition att ständigt utvecklas och gå vidare. Säkert kommer det att komma nya organisationer som tar hand om statens fastigheter så länge det finns en stat och det finns fastigheter att förvalta. Måtte varje ny organisation fortsätta att bli lite bättre än den förra.

4

4 Tycho Braheminnena på Ven

12 Vägen till SFV

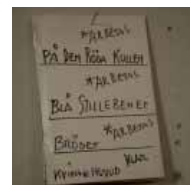
18 Tradition
i utveckling

20 Ett ateljéliv i ljus
och mörker

26 Pater Noster på plats
efter fem års renovering

32 En bit av Sverige vid Bosporen
– generalkonsulatet i Istanbul

38 Notiser

20

32

www.kulturvarlden.se

Fastigheter med kulturhistoriska värden kvar i statlig ägo

REGERINGEN FICK före sommaren riksdagens bemyndigande att sälja Vasakronan AB.

Med anledning av en motion (m) togs frågan upp hur byggnader med kulturhistoriskt värde som ingår i Vasakronans bestånd ska hanteras vid en försäljning av bolaget. Näringsutskottet utgick därvid från «att regeringen före en försäljning vidtar åtgärder så att fastigheter med kulturhistoriska värden kvarstår i statlig ägo». Av finansutskottets yttrande till näringsutskottet framgår «att det bör vara en naturlig del av regeringens överväganden under försäljningsprocessen att försäkra sig om huruvida det finns fastigheter hos Vasakronan som lämpligen bör förvaltas av Statens fastighetsverk».

I en reservation (s,v) framhålls att även om riksdagen inte ska ge regeringen bemyndigande att sälja Vasakronan AB «finns det skäl för att riksdagen nu – genom ett tillkännagivande – ska anmoda regeringen att göra en inventering av Vasakronans fastighetsbestånd. En sådan inventering ska ligga till grund för att byggnader med särskilt kulturhistoriskt värde ska kunna tas ur beståndet och föras över till exempelvis Statens fastighetsverk».

Näringsutskottet «anser att det skulle kunna vara en fördel om regeringen utnyttjar de möjligheter till fastighetsbyten som finns på så sätt att Vasakronan i samband med förvärv av fastigheter från Statens fastighetsverk lämnar fastigheter med kulturhistoriskt värde som kan finnas i Vasakronan i utbyte». Utskottet erinrade därvid om att regeringen begärt att riksdagen godkänner att staten genom försäljning eller byte avyttrar fastigheten Uggleborg 12 i Stockholm som förvaltas av Statens fastighetsverk (SFV).

SFV tillskrev regeringen i början av året rörande de fastigheter i Vasakronans bestånd som tidigare varit statliga byggnadsminnen samt några därutöver. Till skrivelsen fogades ett yttrande från Riksantikvarieämbetet (RAÄ) där det anges att Musikaliska Akademien, Kungliga Myntet, Generaltullstyrelsen och Patentverket är byggnader som ska räknas in i det nationella kulturarv som SFV förvaltar. RAÄ anser att dessa fastigheter är av utomordentligt stor betydelse för ett nationellt historiskt perspektiv. De har enligt RAÄ haft en central funktion i olika delar av

den svenska historien och bör därför ägas och förvaltas av den svenska staten genom SFV.

Återstående gamla statliga byggnadsminnen i Vasakronan som SFV förde fram i sin skrivelse är Nummerlotteriet i Gamla stan, kvarteret Lantmätaren i Kungsträdgården samt kvarteret Atomena i Gamla stan med Arbetsdomstolen. Arbetsdomstolens chef har i en särskild skrivelse till regeringen angett att domstolen starkt kommit att förknippas med byggnaden och att den bör kvarstå i statlig ägo.

SFV anser att de fastigheter RAÄ pekar ut faller inom ramen för det förvaltningsuppdrag verket har. De har också förutsättningar att ge ekonomiska överskott. De kan därmed bidra till att finansiera de nationella kulturarv av kungliga slott, befästningar med mera som ingår i verksamhetsgrenen Bidragsfastigheter. Dessa har inte förutsättningar att ge överskott utan går med stora underskott. I det perspektivet har SFV ett uppenbart intresse av att även ta över förvaltningen av ovan nämnda byggnader som inte prioriterats av RAÄ. De är kulturmiljöer av högt värde och i ett fall dessutom sedan länge förknippat med en fortgående statlig verksamhet.

BO JONSSON
Generaldirektör

